

תת"ע 6799/02/16 - מדינת ישראל נגד כדור אטוריו עזרא - בעצמו

בית משפט השלום לתעבורה בתל אביב - יפו
תת"ע 6799-02-16 מדינת ישראל נ' כדור אטוריו עזרא
בפני כבוד השופט אהרון האוזמן

בעניין: מדינת ישראל ע"י ב"כ עוה"ד פקד מיטל
צ'פניך
המואשימה
נגד
כדור אטוריו עזרא - בעצמו
הנאשם

הכרעת דין

בנוגע למסמך המ爰יחס לו נהיגת רכב כאשר רישיון הנהיגה שלו פקע וחלפו מעליה מ-6 חודשים מיום פקיעתו, עבירה בងוד לסעיף 10(א) לפקודת התעבורה.

על פי עובדות כתוב האישום ביום 08.02.16 נעצר הנאשם על ידי שוטרת לביקורת, ובבדיקהו במסוף המשטרתי נמצא דיווח כי רישיון הנהיגה של הנאשם פקע ביום 12.10.09 ולא חדש מאז. בעקבות זאת נרשמה כנגד הנאשם זמנה לדין (ת/1).

ביום 16.03.16 התקיים בפני הנאשם וביקש דחית הדין על מנת לפנות לחישוב רישיונו במשרד הרישוי. לדבריו: "רישיון שלי פקע ככל הנראה בגלל שלא חידשתי את התשלום".

ביום 16.03.16 הוקרא כתב האישום באזני הנאשם ותגבותו כפי שנרשמה בפרוטוקול הייתה:

"אני מבין بما אני מואשם. נכון שהרישיון לא בתוקף משנת 2012 כמו שהשוטר אמר אני לא יודע. אחרי שביררתי שלילת הרישיון לא הייתה בסדר, כאן החטא מופיע. מדובר כאן מי שלל את הרישיון בלי להודיע לי זה ראש ההוצאה לפועל...".

בהתאם לכך הוגש והתקבל לבקשת הנאשם מסמך שערך, שכותרתו "טייעוני הנאשם" ובו מפרט הנאשם טענותיו כלפי הרשותות - ראש הוצאה לפועל ומשרד הרישוי. (סמן נ/1).

הדין נדחה פעמיים נספთ בהמלצתו, לאחר שהוסברו לנאים הוראות החוק הרלוונטיות, כדי לאפשר לנאים לבקשתו לנסות ולפנות להוצאה לפועל להסרת הגבלה ולשוב למשרד הרישוי, לחידוש הרישיון.
עמוד 1

ביום 15.06.16 כפר הנאשם בכתב האישום ונרשמה מפיו כפירתו המפורטת, בנוסף לטעונים שהגיש בכתב (ב- נ/1) שעניינו הן הטענות הבאות:

א. הנאשם מודה בנהיגה הרכב, בעצרתו במקום על ידי השוטרת ובקבלת הדוח לידי ביום 08.02.16.

ב. הנאשם מודה שרישונו פקע ולא חדש מיום 12.10.09.

לענין זה הגיש הנאשם בעצמו תע"צ משרד הרישוי בנספח למכתו "טען הנאשם" (נ/1).

ג. הנאשם טוען כי חידוש רישומו על ידי משרד הרישוי הגובל על פי הוראת ראש ההוצאה^פ, וזאת בשל חוב מזונות ישן (לדבריו: "מלפני 20 שנה").

ד. הנאשם טוען כי בעת שנעצר על ידי השוטרת לא ידע על הגבלת הרישון כאמור, וכלל לא ידע שרישונו פקע ואינו בתוקף מזה כ-3.5 שנים.

ה. לטענת הנאשם אין זה "hogon" שרישונו יעוכב ולא יחולש בכלל חוב מזונות שהוא במהותו חוב אזרחי לגביו יש לו טענות שונות, כולל במיוחד הטענה כי מזה שנים הוא מקבל מהמדינה קצבת זקנה ולעתים קיבל גם קצבת "הבטחת הכנסתה" והמדינה יכולה להיות פורע את תשלום המזונות מהקצבה המשולמת לו.

ו. לדברי הנאשם בעצמו, כל טענותיו הם במישור של "פעולה לא תקינה" לכארה, של רשיונות המדינה כלפיו, ההוצאה לפועל ומשרד הרישוי שעיכבו את חידוש רישומו. לדבריו מדובר ב"טענות עקרוניות" והוא מבקש לשכנע בהם את ביהם^ש.

noch הcpfira כאמור, ובהעדר מחלוקת לגבי העותרת עורכת הדוח, יותר הנאשם בהגינותו על זימון השוטרת לביהם^ש והתיק נקבע לשימוש פרשת הגנה בלבד ליום 13.09.16. ביום זה, העיד הנאשם בחקירה ראשית, נחקר בחקירה נגדית, ושמעתה את סיכון הצדדים בעלפה.

לאחר ששמעתי אתטען הצדדים והוגשו ראיות הצדדים כולם בכתב ובעל פה, אני מוצא להרשיע את הנאשם בעבירה המיחסת לו על פי כתב האישום.

ואלו הנימוקים המפורטים להחלטתי:

א. **הרישון הגובל, הנאשם נהג, עבר עבירה לפי סעיף 10(א) לפק"ת, עבירה של "אחריות קפידה":**

1. אין מחלוקת כי רישון הנהיגה של הנאשם לא חדש עקב הגבלה שהוטלה משרד הרישוי על חידושו, זאת לפי צו שנתן ראש ההוצאה^פ, בשל חובות שצבר הנאשם חייב בתיק הוצאה. לענין זה מסמיך סעיף 66(א)(6) לחוק **הוצאה לפועל תשכ"ז - 1967**, את ראש הוצאה לפועל להטיל על חייב שאינו פורע את חובו, הגבלות שונות לתקופה ובתנאים שיקבע, ובין היתר גם את:

"**(6) הגבלת החיב מקלט, מהחזק או חדש רישון נהיגה; הגבלה זו לא תוטל אם שוכנע רשם ההוצאה לפועל כי הטלה עלולה לפגוע פגעה ממשית בעיסוקו של החיב וביכולתו לשלם את החוב או שרישון הנהיגה חיוני לחיב, עקב נכונות או עקב נוכות בן משפחה התלי בו; לעניין זה יראו את מי שהוטלה עלי הגבלה מהחזק רישון נהיגה כמו שרישון הנהיגה שלו פקע מחמת אי-תשלום אגרה.**"

[ההדגשה בקן של, א.ה.].

2. כפי שניתן לראות חוק הוצאות"^פ קובע במפורש חזקה משפטית, על פייה, חיב שחייב רישונו הגובל כאמור; יראו אותו כמו ש- "רישון הנהיגה שלו פקע מחמת אי-תשלום אגרה".

החוק קובע כי סמכות ראש הוצאות להטיל הגבלה במשרד הרישיון באופן שיבטל את תוקפו של הרישון או ימנע את הנפקתו מחדש נוג (חיב). מעת שהוטלה הגבלה ברישום במשרד הרישיון, משרד הרישיון מנوع על פי צו שיפוטי של ראש הוצאות"^פ להנפיק רישון נהיגה לנוג

המשמעות היא כי מרגע זה, מרגע פקיעת הרישון, נאסר על החיב לנוג בכל רכב הדורש רישון נהיגה, וכן כי במידה ויתפס נוג, הרוי הוא עבר עבירה של נהיגה ללא רישון נהיגה בתוקף, בגיןו לסעיף 10(א) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], אשר קובע כי:

"10.(א) לא ינהג אדם רכב מונע אלא אם הוא בעל רישון נהיגה תקין לרכב מאותו סוג, שכןן על פי פקודת זו ...".

חוק ההוצאה לפועל אף מגדיש כי במקרה זה, מדובר בעבירה של נהיגה ללא רישון נהיגה כפי שניתן לייחס לאדם שרישון הנהיגה שלו פקע מחמת אי-תשלום אגרה, ככלומר ברף הנמור בויתר, להבדיל למשל מנהג בלתי מושגה או נהוג שרישונו נפסל על ידי ביהם"ש.

מדובר בעבירה מסווג עבירות של "אחריות קפידה" אשר על פי סעיף 22(ב) לחוק העונשין, הנטול הוא על הנאשם להוכיח להגנתו כי עשה כל שכןן על מנת להימנע מביצוע העבירה:

"22(ב) לא ישא אדם באחריות לפי סעיף זה אם נהג ללא מחשבה פלילתית ולא רשות ועשה כל שכןן למנוע את העבירה; הטעון טענה כאמור - עליו הראייה."

בעבירה של אחריות קפידה התביעה יוצאת ידי חובתה בהוכחת היסוד העובדתי. קרי שרישון הנהיגה של הנאשם פקע - ועל הנאשם להוכיח כי לא התרשל ועשה כל הנדרש להימנע מהעבירה. אין די בכך שהנאשם טוען כי לא קיבל הודעה על ההגבלה, בשעה שהתקיים שלו בהוצאות"^פ הוא תיק שנ- וועל כן אחריותו לבירר מה מצבו בתיק ובכלל זה אם הוטלו בוגדרו סנקציות להניע אותו לשלם. הנאשם לא הביא בפני כל ראיות לגבי פעולות שנקט, אם בכלל, כדי להסיר את ההגבלה מרישונו.

ב. סמכות להגבלת רישון הנהיגה של הנאשם, חיב בהוצאות"^פ, והעדר "ידיעה" על ההגבלה:

3. השאלה אותה העלת הנאשם, והוא האם יש סמכות בדיון למשרד הרישוי שלא לחדר את רישיון הנהיגה של הנאשם, נועננה כאמור בחזיב. קיימת סמכות להגבלת רישיון הנהיגה של חסינים בהוצאה¹⁷. חשוב לציין לעניין זה כי הנאשם עצמו לא מכחיש את עובדת קיומו של חוב התלווי ועומד כנגדו בהוצאה לפועל, לדבריו בשל תביעה ישנה לתשלום מזונות.

זאת ועוד, כפי שהבהירתי לנאשם לא אחת, השאלה האם צו ראש ההוצאה לפועל להגבלת רישיונו ניתן בדיון אם לאו, וכן האם הצו "ניתן לביטול" (VOIDABLE) או "בטל מעיקרו" (VOID), אינה שאלה שבסמכות בית המשפט לטעבורה לבירר.

לענין זה על הנאשם לפנות לראש ההוצאה לפועל עצמו ולרשויות משרד הרישוי, וכן הדרך פתוחה בפני הנאשם להביא את הנושא לדין בבית המשפט המוסמך לכך, שהוא שפט המחויז בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים, במסגרת עתירה לביטול ההגבלה ולהידוש רישיון הנהיגה.

כל עוד קיימת ההגבלה במשרד הרישוי, הנאשם אינו מחזיק ברישיון נהיגה כחוק ואינו רשאי לנהוג ברכב. הנאשם שנוהג ברכב בנסיבות אלו עבר עבירה של נהיגה ללא שיש בידו רישיון נהיגה בתוקף.

הטענה כי הנאשם לא ידע לכואורה על ההגבלה קודם שנוהג ברכב, אינה מועילה לו במקרה זה כהגנה בפני העבירה המיחסת לו, שכן מדובר בעבירה מסווג העבירות של "אחריות קפידה" לפי סעיף 22 לחוק העונשין, בהן לא נדרש הוכחת יסוד נפשי כלל ואין כל משמעות לאי ידיעת הנאשם לכואורה, על ההגבלה שהוטלה על רישיונו.

ג. תקיפה "עקיפה" של הגבלת רישיון - בביבם"ש לטעבורה:

4. שאלה נוספת שמעלה הנאשם בפני היא האם יש בסמכותי להיענות לעתירתו לבטל את הדו"ח שנרשם כנגדו, על בסיס נימוקים שנוגעים לנסיבות ההחלה להגביל את רישיונו, או לפגמים מהותיים לכואורה שנפלו לטענתו בהחלטה, ובכך לסייע בידו בתקיפה "עקיפה" של החלטות ראש ההוצאה לפועל ומשרד הרישוי. התשובה לכך הינה שלילית.

נקבע להלכה, כי במקרים בהם מתבקשת תקיפה של מעשה מנהלי של הרשות, גם כאשר לכואורה מתגבשת הנהחה Ci נפל פגם בהתנהלות הרשות מול האזרח, ולמרות הפגיעה באזרח, הרי שבדרך כלל יש להעדיף "תקיפה ישירה" של החלטה המנהלית על פני "תקיפה עקיפה" של ההחלטה. ראה: רע"פ 4398/99 עינת הראל נ' מדינת ישראל נד (3) 673 [פורסם בנבז].

לענין זה מצאתי לנכון לצטט את פסקה 14 בשלמותה מפסק הדיון בפרש עינת הראל, אשר קובע את ההלכה בדבר תקיפה עקיפה של צוים מנהליים. אמן מדבר במקור בתקיפה של החלטת קצין משטרת לפסילה מנהלית של הרישוי, אולם הדברים יפים גם לענייננו ומדוברים בעד עצמן:

"**14. חזקת החוקיות, שהיא חזקה הגיונית והכרחית מבחינת האינטראס הציבורי, אומרת כי צו פסילה של רישיון נהיגה, כמו כל החלטה מינימלית, הוא צו חוקי. אכן, אין זו אלא חזקה, והיא ניתנת לסתירה. שהריה אפשר, כמובן, שצו פסילה יהיה בלתי חוקי, ואפשר אפילו שהיה בטל מעיקרו. אולם הסדר הציבורי מחייב שבדרך כלל נהג הטוען נגד חזקת החוקיות של הצו, ואפילו אם לדעתו הצו בטל מעיקרו, יעלה את הטענה בתקיפה ישירה בפני בית-המשפט כדי**

שבית-המשפט יקבע באופן מוסמך אם הצו חוקי ותקף או בלתי חוקי ובטל. מבחינת הסדר הציבורי אין זה ראוי שנהוג הטוען כי צו הפסילה נגוע בפגם, יחליט בין עצמו כי הפגם עושה את הצו בטל מעיקרו, וכי אכן הוא רשאי להטעלם מן הצו ולנהוג כאילו הצו לא בא לעולם. אין זה ראוי, משומם שבדרך זאת יש כדי לascal את התכליות של צו הפסילה, כפי שהיא עולה מפקודת התעבורה, לסקן את ביטחון הציבור ואף לאיים על העיקרון של צוות לחוק. אי-כך, האינטראס הציבורי אומר שבדרך-כלל ראוי כי נהוג הטוען שצו הפסילה נגוע בפגם, יעלה את הטענה בתקיפה ישירה בפני קצין המשטרה שהוציא את הצו או בפני בית-המשפט לפי סעיף 48 לפקודת התעבורה, ובינתיים ימנע מלנהוג בנגדו לצו. אם לא יעשה כן, וימשיך לנהוג בניגוד לצו, הוא מסכן לא רק את הציבור, אלא גם את עצמו: אם יועמד לדין פלילי בגין נהיגה בתקופת פסילה, ורק אז יטען להגנתו שנפל פגם בצו הפסילה, הוא מסתכן בכך שבית-המשפט יאמר לו כי הטענה שהיתה יפה בתקיפה ישירה של הצו בזמן הנוכן, אינה יפה לאחר זמן בתקיפה עקייה".

5. על הנאשם היה להפנות עתירתו מראש ומכת席ה כלפי ראש ההוצאה לפועל /או משרד הרישוי/ במסלול של תקיפה ישירה. הזרה הדיוונית המוסמכת לפניה לקבלת סעד משפטי במקרים דומים הינה בית המשפט לעניינים מנהליים. שם, יכול בהמ"ש לבדוק את סבירות החלטות המנהליות להורות על הסרת הגבלה ואף להורות למשרד הרישוי לחדש את הרישו.

ל吒אות "תקיפה ישירה" של החלטות בדבר הגבלת רישוין הנהיגה של חייבי הוצאה לפועל, ראה למשל:

בעת"מ (מחוזי חיפה) **14185-06-14** זנאתי נ' משרד הרישוי (פורסם ב公报) (22.10.14): במקרה זה רישוין הנהיגה פקע בזמן שהנהיג ריצה עונש מאסר בבית הסוהר. בהמ"ש לעניינים מנהליים חיב את משרד הרישוי לחדש לנוהג את רישוין הנהיגה לאחר שוחרר (זכה בדיון) אחרי פקיעה של ארבע שנים. בהמ"ש מצא כי נפל פגם בהתנהלות הוצאה להפעל אשר לא שלחה אזהרה מוקדמת לחיב. הוכח כי זה לא קיבל אזהרות לחיב בתיקי הוצאה לפועל ולא קיבל התראה מלשכת הוצאה לפועל עבר להטלת הגבלת הוצאה לפועל - ומכאן בהמ"ש מצא את ההחלטה כ"ביטול מעיקרת".

בעת"מ (מחוזי חיפה) **43056-04-16** חוליגראט נ' משרד התחבורה/אגף הרישוי (פורסם ב公报) (12.06.16): במקרה זה הוטלה הגבלה במשרד הרישוי והוסרה לאחר תשלום החוב כעבור 3 שנים. משרד התחבורה התנה את חידוש הרישוין במעבר מבחן הנהיגה זאת לפי תקנה 162 לתקנות התעבורה, מאחר והרישוין לא היה בתוקף יותר מ-12 חודשים. בהמ"ש לעניינים מנהליים חיב את משרד הרישוי להנפיק רישוין ופטר את הנהיג מ מבחנים, זאת לאחר ולא הוכח כי נשלחה לחיב הודעה מוקדמת על הכוונה להגביל את רישוינו, וכן חטענת החיב כי לא ידע על הגבלה.

ודוק: בהמ"ש לעניינים מנהליים בדק את התנהלות הרשותן הוצאה לפועל והן רשות הרישוי בחינה מדוקדקת ובהתאם לסמכוות אף נתן סעד מלא לחיבים וביטל את הגבלה מעיקרא.

החלטות מסוג זה אינן בסמכות בהמ"ש לתעבורה. לא לモותר לציין כי לא הונחה בפני התשתיות המתאימה לבחון את התנהלות הרשות מול הנאשם. אף הتبיעה המשפטית המייצגת את המדינה בתיק זה (דו"ח התעבורה) אינה

מחזיקה בכל חומר רלוונטי לבחינת האופן בו הוטלה הגבלה, חומר שאינו ברשותה ובשליטתה אלא מצוי בתיו הוצאה לפועל ובידו רשות הרישוי.

ד. סיכום ביןימם:

6. תוכחת הדברים עד כה לעניינו היא בעניין כפולה:

ראשית, אין בידי לזכות את הנאשם מעבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף, וזאת כמפורט בזירה הקרה של עבירה הנהיגה ברכב, שהיא עבירה מסווג של "אחריות קפידה".

אני קובע לפיקר כי הנאשם בעת שנתפס בכפוף שהוא ברכב ביום 16.02.08 שעלה רישיון נהיגה שלו פקע ביום 12.10.09 עבר את העבירה המיוחסת לו, של נהיגה ברכב ללא רישיון נהיגה בתוקף, כשהרישון פקע יותר מ-6 חודשים בנגדו לסעיף 10(א) לפקודת התעבורה.

שנית, אין בסמכותי בית משפט לתעבורה לבחון ולבדוק סבירות החלטות של ראש ההוצאה לפועל או החלטת משרד הרשי שלא לחפש רישיון נהיגה לח"ב הוצל"פ, בדרך של "תקיפה עקיפה" של הגבלה כאשר מובה בפני עניין צר של חשד לעבירה נהיגה ללא רישיון נהיגה בתוקף.

אני שב ומציין כי המקום המתאים לדעתו לברור/ביטול הגבלות על רישיון נהיגה במקומות מסווג זה הוא ראש ההוצאה לפועל בעצמו. יש לציין כי בראש ובראשונה מדובר באירוע והפרה של צו שניתן על ידו. ערכאה הדינית המתאימה לבחינה וביקורת על פעולות ראש ההוצאה לפועל ופעולות משרד הרשי גם יחד, היא בית המשפט לעניינים מנהליים.

ה. בשולוי הדברים:

7. לאחר כל זאת, אני מוצא להוסיף בקצחה את הדברים הבאים, החורגים מעבר לעניינו הפרטី של הנאשם:

קיים妾דעתי, עיוז מסויים בהבאת נהגים המפרים צו הגבלה של ראש ההוצאה לפועל ב biome"ש לטעבורה, כערריינים פליליים.

אכן אין ספק כי חובות כספים יש לשלם. המנגנון של לשכות ההוצאה לפועל שמטרתו גבית חובות מוכחים מהחייבים, הינו מנגנון מבורך וחיווני, הפועל תחת עומס רב במלחמה בתופעה הקלוקלת של אי תשלום חובות על ידי חייבים, עד כדי "מכת מדינה" ממש.

ואולם, תפקידי העיקרי של בית המשפט לתעבורה הוא טיפול בעבירות תנואה בגדר מלחמה ב"מכת מדינה" אחרת, הגובה דמים, והוא ברionarioות הכבש ומכת תאונות הדריכים.

בשנים האחרונות בבית המשפט לתעבורה נדרשים לטפל במקרים רבים של נהגים אשר נתפסים נהגים ללא רישיון נהיגה תקף, בשל הגבלה בחידשו עקב חוב בהוצאה לפועל, כאמור. זאת ועוד, בהתאם לתקנה 172 לתקנות התעבורה, משרד הרשי אף דורש במקרים בהם פקע הרישון יותר מ-12 חודשים, מעבר מבחני נהיגה עיוני ומעשי, ולמעשה

הנוגים מאבדים את רישיונם ונדרשים להיליך ארוך של הוצאה רישון נהיגה, וזאת מאלף.

יש להציג כי אין כל קשר במרקם אלו לאופן הנהיגה של החיב, לעברו התעבורתי, להרשותו הקודמת בעבירות תעבורה וכד' הנהג מאבד את רישיונו ומובא לדין בבימ"ש לתעבורה - לא בשל ביצוע עבירות תעבורה.

אני סבור כי ראוי ליצור מנגנון המבדיל בין מי שרישינו לא חדש בשל עבירות תעבורה לבין מי שרישינו לא חדש בשל הגבלה או חבות בהוצל"פ.

ראוי להפריד בין עבריני תנואה שמקומם בבית המשפט לתעבורה, בין המוגבלים בחידוש רישון בשל חוב בהוצל"פ, שאינם עבריני תנואה מובהקים, ולטעמי מקומם אינו בבית המשפט לתעבורה.

כאשר חיב בהוצל"פ מובא לביים"ש לתעבורה, אין בהרשותו ובענישתו שם כדי לקדם את גביה החוב. ביהם"ש לתעבורה כלל לא נדרש מהות החוב ולא יכול לנסות לקדם את התשלום. לאחר דין קצר במידה והנאשם מודה, הוא מושיע ונדון לעונש נוספת, קנס / או פסילה בפועל או פסילה מותנית, דבר שאינו משפייע ואינו מקדמי את תשלום החוב על ידי החיב.

לעומת זאת, הבאתו בפניו ראש ההוצאה"פ כמו שפירר צו של ההוצאה"פ, תהיה אפקטיבית הרבה יותר כלפי החיב וניתן לכוונה ישירות כ"תרמיז" כלפי תשלום החוב (בההתאם למטרת החוק).

ראוי להזכיר כי גם חוק ההוצאה לפועל לצד ההסכמה להגביל את רישון הנהיגה של החיב, מסיג את הגבלת הרישון בכר ש- "הגבלה זו לא מוטל אם שוכנע רשם ההוצאה לפועל כי הטלה עלולה לפגוע פגעה ממשית בעיסוקו של החיב וביכולתו לשלם את החוב או רישון הנהיגה חיוני לחיב, עקב נכוותו או עקב נכותן במשפחה התלויה בו" [סעיף 66(א)(6) לחוק ההוצאה לפועל].

8. מצאתי לנכון לפרט הדברים כמתואר, אשר ישמשו כשים קולמים לקולא בגישה עונשו של הנאשם, בשלב הבא, כנסיבות ש"אין קשרות ביצוע העבירה" בהתאם לסעיף 40יא. לחוק העונשיין.

לאור כל האמור, לאחר ששבתי והזהרתי עצמו, שכן עדות ייחידה הוצאה בפני במסגרת פרשת התביעה, אני מרשייע את הנאשם בעובדות כתוב האישום, בעבירה המיוחסת לו.

הנאשם הוודע בדבר זכותו להגשת ערעור לבית המשפט המחויז במועד הקבוע בחוק.

ניתנה היום, כ"ג אלול תשע"ו, 26 ספטמבר 2016, במעמד הצדדים.